

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov **1/ S.**, bytom P., **2/ H.**, so sídlom vo V., obaja zastúpení spoločnosťou B., so sídlom v B., proti odporkyni **B.**, so sídlom v P., zastúpená JUDr. A. K., advokátkou, so sídlom v P., **o určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam**, vedenej na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 7 C 440/2008, na dovolanie navrhovateľov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 12. marca 2014, sp. zn. 24 Co 547/2012 a proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 19. marca 2014 sp. zn. 24 Co 548/2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 12. marca 2014 sp. zn. 24 Co 547/2012 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trnave z 19. marca 2014 sp. zn. 24 Co 548/2012 a uznesenie Okresného súdu Piešťany z 20. novembra 2012 č. k. 7 C 440/2008-549 **z r u š u j e** a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Piešťany rozsudkom z 12. júla 2012 č. k. 7 C 440/2008-450 zamietol žalobný návrh navrhovateľov, ktorým sa domáhali určenia, že navrhovateľka 2/ je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti parcelné č. X. – zastavané plochy a nádvoria o výmere X. m² a stavby – prevádzkový objekt so súpisným č. X. stojaceho na tejto parcele a nehnuteľnosti parcelné č. X. – zastavené plochy a nádvoria o výmere X. m² zapísaných na LV č. X. vedeného správou katastra P. pre k. ú. P., obec P.. Navrhovatelia v žalobnom návrhu uviedli, že podvodným konaním R. Č. došlo k neoprávnenému prevzatiu vlastníckych i konateľských práv v spoločnosti H., ktorej jediným konateľom a spoločníkom bol na základe zmluvy o prevode obchodného podielu z 3. augusta 2004 navrhovateľ 1/. Na základe vykonštruovaného odstúpenia od zmluvy o prevode obchodného podielu R. Č. došlo

k výmazu navrhovateľa 1/ ako jediného spoločníka a konateľa navrhovateľky 2/, ktorý bol nahradený R. Č.. R. Č. kúpnu zmluvou z 27. februára 2006 previedol vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, ktoré vlastnícky patrili navrhovateľke 2/ na spoločnosť A., ktorej jediným spoločníkom bola manželka R. Č. a konateľom bol R. Č.. Následne spoločnosť A. v likvidácii previedla kúpnu zmluvou vlastníctvo k nehnuteľnostiam na odporkyňu. Navrhovatelia poukázali na rozsudok Krajského súdu v Trnave z 19. januára 2006 č. k. 22 Cbs 6/2005 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. októbra 2007 sp. zn. 6 Obo 88/2006, z ktorých rozhodnutí vyplýva, že výmaz navrhovateľa 1/ ako jediného spoločníka a konateľa navrhovateľky 2/ a jeho nahradenia R. Č. bolo uskutočnené na základe neplatného právneho úkonu. Súd prvého stupňa z vykonaného dokazovania mal preukázané, že na základe kúpnej zmluvy zo 17. februára 2006 uzavretej medzi spoločnosťou B. ako predávajúcou a spoločnosťou H. ako kupujúcou došlo k prevodu vlastníckeho práva k stavbe – prevádzkovému objektu súpisné č. X. stojaceho na parcele č. X., zapísaného na LV č. X. v k. ú P. Zmluvu za kupujúcu (navrhovateľku 2/) podpísal R. Č. ako konateľ. Vklad vlastníckeho práva bol povolený 28. februára 2006 č. V.. Kúpnu zmluvou z 27. februára 2006 a dodatkom č. 1 ku kúpnej zmluve z 2. marca 2006 medzi spoločnosťou H. ako predávajúcou a spoločnosťou A. ako kupujúcou došlo k prevodu vlastníckych práv k sporným nehnuteľnostiam na kupujúcu. Navrhovateľka 2/ bola ako vlastníč nehnuteľností zapísaných na LV č. X. vedeného správou katastra Piešťany pre k. ú Piešťany na základe titulu nadobudnutia vkladom V. – kúpna zmluva – X.. Kúpnu zmluvou č. X. z 18. apríla 2006 medzi spoločnosťou A. a odporkyňou došlo k prevodu vlastníctva sporných nehnuteľností na odporkyňu (V.). V čase podpisu tejto kúpnej zmluvy bol ako konateľ v obchodnom registri zapísaný R. Č.. V čase rozhodovania súdu prvého stupňa v obchodnom registri Okresného súdu Prešov, oddiel Sro, vložka X. ohľadom navrhovateľky 2/ (spoločnosť H.) sú zapísaní v údajoch obchodného mena : H., sídlo : K., IČO : X., štatutárny orgán : konateľ – R. Č., B., vznik funkcie : 2.9.2004. Preto neprihliadal na právoplatne skončené konanie vedené na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 9 Cbs 164/2004. Konštatoval, že z výroku uvedeného rozsudku, ktorým je viazaný nemožno dospieť k jednoznačnému záveru, ku ktorému dátumu vzniklo navrhovateľovi 1/ konateľské oprávnenie v spoločnosti navrhovateľky 2/ a nie je možné dospieť ani k záveru, že navrhovateľ 1/ bol konateľom navrhovateľky 2/ v čase realizovania prevodu predmetných nehnuteľností. Vychádzal preto z Obchodného zákonníka ako lex specialis, najmä z § 27 ods. 3 a 6. Jednou zo základných zásad Obchodného zákonníka je zásada ochrany tretích osôb, ktoré konajú v dobrej viere. Nevyužitím možnosti domáhať sa určenia neplatnosti

uznesenia valného zhromaždenia (rozhodnutie jediného spoločníka navrhovateľky 2/ z 2. septembra 2004 o ustanovení štatutárneho orgánu) spôsobom a v lehotách upravených Obchodným zákonníkom (§ 131 Obchodného zákonníka) došlo k zániku – preklúzii – tohto práva, t. j. k strate možnosti domáhať sa hmotnoprávnej a procesnoprávnej ochrany podľa všeobecných predpisov, vrátane podania určovacej žaloby. Po márnom uplynutí lehoty podľa § 131 Obchodného zákonníka nemožno preskúmať platnosť uznesenia valného zhromaždenia a uznesenie je preto potrebné považovať za platné. O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol tak, že o týchto rozhodne samostatným uznesením. V odôvodnení uviedol, že o týchto rozhodne po splnení povinnosti tieto vyčísliť v zákonnej lehote.

Krajský súd v Trnave na odvolanie navrhovateľov 1/ a 2/ rozsudkom z 12. marca 2014 sp. zn. 24 Co 547/2012 rozsudok súdu prvého stupňa postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania potvrdil. Navrhovateľov zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť odporkyni náhradu trov odvolacieho konania na trovách právneho zastúpenia v sume 9 550,55 Eur k rukám právnej zástupkyne. Dospel k záveru, že uvedený rozsudok je nevyhnutné vo výroku ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že ťažiskom sporu bolo vyriešenie predbežnej otázky, či R. Č. bol v čase prevodu daných nehnuteľností konateľom navrhovateľky 2/ a teda osobou oprávnenou robiť za ňu právne úkony, či došlo k účinnému prevodu z navrhovateľky 2/ na spoločnosť A. a následne z A. na odporkyňu, ktorá je vlastníčkou sporných nehnuteľností. Konštatoval, že rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 25. novembra 2011 č. k. 21 Ncb 39/2010-423 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012 sp. zn. 1 Obo 41/2011, ktoré nadobudli právoplatnosť 7. augusta 2012 (predchádzajúce rozhodnutia Krajského súdu v Trnave z 19. januára 2006 č. k. 22 Cbs 6/2005-170 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. januára 2007 sp. zn. 6 Obo 88/2006 boli na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora zrušené a vrátené súdu prvého stupňa) bolo právoplatne rozhodnuté o žalobe R. Č. o určenie platnosti odstúpenia od zmluvy o prevode obchodného podielu na navrhovateľa 1/ z 3. augusta 2004 tak, že návrh bol v plnom rozsahu zamietnutý. V čase rozhodovania odvolacieho súdu bolo už právoplatne rozhodnuté aj vo veci vedenej Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 9 Cbs 164/2004, keď krajský súd rozsudkom z 22. januára 2008 č. k. 9 Cbs 164/2004-262 určil, že navrhovateľ (totožný s navrhovateľom 1/ v tomto konaní) S. je výlučným spoločníkom a konateľom spoločnosti H. so sídlom vo Vranove nad Topľou. Na základe uvedených rozhodnutí Okresný súd v Prešove v uznesení zo 17. augusta 2012 č. k. 2 Exre 149/2004, 2 Exre 17/2005, Sro X. v spojení

s potvrdzujúcim uznesením Krajského súdu v Prešove z 3. apríla 2013 č. k. 5 Cob 85/2012-390 rozhodol, že po právoplatnosti tohto uznesenia vykoná v obchodnom registri pri spoločnosti navrhovateľky 2/ zápis tak, že vymaže v časti štatutárny orgán ako konateľ a R. Č. a v časti spoločníkov B. T. a I. Š. a ako štatutárny orgán konateľ a jediný spoločník sa zapíše S. – navrhovateľ 1/. Podľa výpisu z obchodného registra je navrhovateľ 1/ je ako jediný konateľ a spoločník navrhovateľky 2/ zapísaný od 17. augusta 2013. Poukázal na § 135 ods. 1 O. s. p. (ak však bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd z neho vychádza) a § 159 ods. 1 O. s. p. (výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány). Pre posúdenie významu prejudiciálnej otázky vyriešenej v inom, svojom predmetom súvisiacom konaní medzi tými istými účastníkmi platí, že súd nemôže vychádzať z iného záveru o (ne)existencii nároku, o ktorom bolo už právoplatne rozhodnuté a túto otázku nemôže sám v inom konaní znovu posudzovať ako otázku predbežnú. Na základe uvedených rozhodnutí dospel k záveru, že navrhovateľ 1/ je jediným spoločníkom a konateľom navrhovateľky 2/ od prevodu obchodného podielu od 3. augusta 2004 zapísaného do obchodného registra 13. augusta 2004. Sporné nehnuteľnosti boli nadobudnuté navrhovateľkou 2/ od spoločnosti B. zmluvou zo 17. februára 2006, pričom navrhovateľku 2/ ako „konateľ“ pri jej podpise zastupoval R. Č.. Kúpnu zmluvou z 27. februára 2006 uzavretou medzi navrhovateľkou 2/ ako predávajúcou pri podpise zastúpenou „konateľom“ R. Č. a spoločnosťou A. ako kupujúcou pri podpise zmluvy rovnako zastúpenou konateľom R. Č., došlo k prevodu sporných nehnuteľností na spoločnosť A. Kúpnu zmluvou z 18. marca 2006, ktorú uzavrela predávajúca spoločnosť A. a odporkyňa ako kupujúca, došlo k ďalšiemu prevodu dotknutých nehnuteľností. R. Č. v čase, kedy došlo k týmto právnym úkonom nebol štatutárnym orgánom oprávneným za navrhovateľku 2/ konať. Jeho právne úkony preto nie je možné považovať za právne úkony navrhovateľky 2/, v dôsledku čoho sú tieto právne úkony absolútne neplatné. Navrhovateľka 2/ v zastúpení R. Č., ktorý nebol jej konateľom, predmetné nehnuteľnosti nemohla účinne previesť na nadobúdateľa a rovnako za toho istého právneho a skutkového stavu ich nemohla ani účinne nadobudnúť od predchádzajúceho predávajúceho ako kupujúca. Tvrdenie navrhovateľov 1/ a 2/, že R. Č. pri prevode vlastníctva zo spoločnosti B., na navrhovateľku 2/ konal so súhlasom konateľa S. a nijako bližšie nekonkretizovali. A ani na toto svoje tvrdenie nepredložili dôkazy. Navrhovateľka 2/ nemohla dotknuté nehnuteľnosti účinne ani nadobudnúť a nedošlo ani k ich účinnému prevodu z navrhovateľky 2/ na ďalších nadobúdateľov, teda i na odporkyňu (zásada nemo plus iuris ad alium transfere potes \square uam ipse habet – nikto nemôže na iného previesť viac práv ako sám má). Odvolací súd sa

nestotožnil s argumentáciou súdu prvého stupňa, v ktorej konštatoval, že nevyužitím možnosti domáhať sa určenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spôsobom a v lehotách ustanovených v § 131 ods. 1 a § 132 ods. 1 Obchodného zákonníka došlo k nezvratnému zániku – preklúzii tohto práva, teda k strate možnosti domáhať sa podania určovacej žaloby a preto sa navrhovatelia s poukazom na § 27 ods. 6 Obchodného zákonníka nemôžu dovoľávať toho, že uvedené právne úkony – zmluvy o prevode nehnuteľností, ktoré urobil R. Č. a ktorý v čase ich uzavretia bol zapísaný v obchodnom registri ako štatutárny orgán, sú neplatné a neúčinné. V tejto súvislosti poukázal na to, že postup podľa týchto ustanovení nebol potrebný vzhľadom na rozhodnutia súdov, ktoré určili kto je konateľom a spoločníkom navrhovateľky 2/. S odvolaním sa na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd nepovažoval za potrebné osobitne sa vyporiadavať s argumentáciou navrhovateľov predstretou v odvolacom konaní, keďže by to bolo nadbytočné. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p.

Okresný súd Piešťany uznesením z 20. novembra 2012 č. k. 7 C 440/2008-549 zaviazal navrhovateľa 1/ zaplatiť odporkyni náhradu trov konania o nariadenie predbežného opatrenia v sume 610,54 Eur k rukám jej právnej zástupkyne. Ďalej zaviazal navrhovateľov 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť odporkyni náhradu trov konania v sume 2 186,27 Eur k rukám jej právnej zástupkyne. Pri určení hodnoty právneho úkonu vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny v zmysle § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.

Krajský súd v Trnave uznesením z 19. marca 2014 sp. zn. 24 Co 548/2012 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že navrhovateľa 1/ zaviazal zaplatiť odporkyni náhradu trov konania o nariadenie predbežného opatrenia na trovách právneho zastúpenia v sume 489,09 Eur k rukám jej právnej zástupkyne. Ďalším výrokom zaviazal navrhovateľov 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť odporkyni náhradu trov prvostupňového konania na trovách právneho zastúpenia v sume 102 235,94 Eur k rukám jej právnej zástupkyne. Pri určení hodnoty právneho úkonu pri určení vlastníckeho práva vychádzal z hodnoty nehnuteľností.

Proti rozsudku odvolacieho súdu z 12. marca 2014 sp. zn. 24 Co 547/2012 a proti uzneseniu odvolacieho súdu z 19. marca 2014 sp. zn. 24 Co 548/2012 podali dovolanie navrhovatelia 1/ a 2/. Prípustnosť dovolania odôvodnili § 237 písm. f/ O. s. p. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom). Žiadali napadnutý rozsudok

odvolacieho súdu a napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Poukázali na to, že odvolací súd 1/ porušil zásadu dvojinstančnosti konania (rozhodol na základe odlišných dôvodov ako prvostupňový súd, rozhodoval teda o skutočnosti, ktorej posúdenie nebolo predmetom sporu), 2/ nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku, lebo sa nezaoberal časťou žalovaného nároku a tiež nedostatočným odôvodnením záverov o neplatnosti kúpnej zmluvy zo 17. februára 2006 uzavretou medzi navrhovateľkou 2/ a spoločnosťou B., 3/ skúmal medzi účastníkmi konania nespornú skutočnosť, že navrhovateľka 2/ bola ku dňu 17. februára 2006 vlastníkom nehnuteľností, ktorá nebola predmetom sporu, 4/ napadnutým rozsudkom spôsobil zmätočný stav, nakoľko rozhodoval aj o právach a povinnostiach spoločnosti V.. (predtým B.), ktoré neboli predmetom konania.

K bodu 1/ dovolatelia uviedli, že súd prvého stupňa zamietol žalobný návrh z dôvodu, že všetky zmluvy, ktorých predmetom bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam považoval za platné právne úkony. Z tohto ustálil, že odporkyňa sa platne stala vlastníkom nehnuteľností. Odvolací súd dospel k právnomu záveru, že jediným spoločníkom a konateľom navrhovateľky 2/ bol od 3. augusta 2004 navrhovateľ 1/. Všetky právne úkony, ktoré podpísal v mene navrhovateľky 2/ ako konateľ R. Č., ktorý nebol štatutárnym orgánom oprávneným za navrhovateľku 2/ považoval za absolútne neplatné právne úkony. Je teda zrejmé, že hoci odvolací súd napadnutým rozsudkom potvrdil prvostupňový rozsudok, rozhodol na základe úplne odlišných skutkových a právnych dôvodov ako boli uvedené v prvostupňovom rozsudku. Odvolací súd pritom opomenul postupovať podľa § 213 ods. 2 O. s. p.

K bodu 2/ poukázali dovolatelia na to, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku opomenul riešiť dobromyseľnosť predávajúceho vo vzťahu k zápisu konateľa kupujúceho v obchodnom registri pri riešení otázky platnosti kúpnej zmluvy zo 17. februára 2006 uzavretej medzi navrhovateľkou 2/ a spoločnosťou B. Nesprávnosť údajov zapísaných v obchodnom registri, o ktorej nemohla mať spoločnosť B. vedomosť, nemôže spôsobiť ujmu na jej právach, keď nadobudla od navrhovateľky 2/ kúpnu cenu za stavbu v dobrej viere. Navrhovatelia z tohto dôvodu považujú kúpnu zmluvu zo 17. februára 2006 za platný právny úkon. Túto interpretáciu však nemožno použiť pri posudzovaní platnosti kúpnej zmluvy z 27. februára 2006, na základe ktorej bola spoločnosť A. zapísaná ako vlastníkom nehnuteľností. Odvolací súd sa v žiadnej časti napadnutého rozsudku nezaoberal touto skutočnosťou. Odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku vôbec nezaoberal časťou žalovaného nároku. Predmetom sporu bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam,

teda vlastníckeho práva k stavbe, aj vlastníckeho práva k pozemkom. Súd prvého stupňa zamietol žalobu, lebo mal za to, že odporkyňa nadobudla vlastnícke právo k stavbe aj k pozemkom. Odvolací súd konštatoval, že navrhovateľka 2/ nemohla nadobudnúť vlastnícke právo k stavbe. Predmetom súdneho konania však nebolo určenie, že navrhovateľka 2/ je výlučným vlastníkom pozemkov. Odvolací súd sa tak obmedzil na právne posudzovanie dôvodnosti iba časti žalovaného nároku. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu preto nespĺňa zákonné požiadavky na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je nepresvedčivý a nepreskúmateľný.

K bodu 3/ uviedli, že navrhovatelia v konaní na základe LV č. X. a na základe oznámenia správy katastra v P. z 20. januára 2012 preukázali, že k 17. februáru 2006 bola navrhovateľka 2/ vlastníčkou sporných nehnuteľností. Táto skutočnosť nebola medzi účastníkmi konania sporná a teda nebola predmetom sporu. Zo strany súdu preto nebolo potrebné túto skutočnosť osobitne riešiť, odvolací súd ju v napadnutom rozsudku skúmal, v dôsledku čoho dospel k záveru úplne odlišnému od tvrdenia účastníkov konania. Odvolací súd teda konal a rozhodoval zmätočne a prekvapivo, keď nevychádzal pri rozhodovaní zo zhodných skutkových tvrdení účastníkov konania a verejnej listiny. Svoju rozhodovaciu činnosť zameral výlučne na vyvracanie zhodných skutkových tvrdení účastníkov konania.

K bodu 4/ poukázali na to, že zmätočný stav spôsobil aj tým, keď v posudzovaní skutočnosti, či navrhovateľka 2/ k 17. februáru 2006 bola vlastníčkou stavby, zasiahol do práv a povinností spoločnosti B. Spoločnosť B. nebola účastníkom konania a nemala možnosť v konaní predniesť svoje skutkové a právne argumenty.

K dovolaniu proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu dovolatelia uviedli, že v rozhodnutí bolo rozhodnuté o trovách konania v nadväznosti na výrok rozsudku súdu prvého stupňa. Podľa § 242 ods. 2 písm. b/ O. s. p. dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch, keď od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí aj výrok, ktorý dovolaním nebol dotknutý. Výrok o trovách konania je priamo závislý od rozhodnutia súdu v merite veci, teda musí v dovolacom konaní „niesť ten istý osud“ ako výrok o predmete sporu a to aj v prípade, ak je výrok o trovách konania obsahom iného, samostatného rozhodnutia (rozsudok NS SR č. R 73/2004). Navrhovatelia majú za to, že výrok napadnutého uznesenia je závislý iba od výroku napadnutého rozsudku o merite veci. Podľa § 243 O. s. p. požiadali navrhovatelia aj o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

Odporkyňa žiadala dovolanie navrhovateľov odmietnuť ako neprípustné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236a nasl. O. s. p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku.

Z obsahu dovolania vyplýva, že navrhovatelia napádajú rozsudok odvolacieho súdu v plnom rozsahu. Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanovení § 238 O. s. p.

Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O. s. p.) alebo v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O. s. p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti

účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O. s. p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia nezakladajú. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O. s. p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takej vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z vymenovaných väd.

Bez ohľadu na to, v akej procesnej forme odvolací súd rozhodnutie vydal (či rozsudok alebo uznesenie), je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu ak existujú dôvody zmätočnosti rozhodnutia taxatívne vymenované v § 237 O. s. p. Pri podaní dovolania odvolací súd z úradnej moci skúma, či tieto podmienky dovolania sú splnené. Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. nie je daná už samotným tvrdením dovolateľa, že rozhodnutie je postihnuté niektorou z väd zakladajúcich prípustnosť. Dovolanie proti každému rozhodnutiu je prípustné iba vtedy, ak rozhodnutie niektorou z týchto väd aj skutočne trpí, to znamená, že došlo ku skutočnostiam, v dôsledku ktorých vada vznikla a prejavila sa v rozhodnutí odvolacieho súdu. Dovolaním možno v tomto prípade napadnúť aj uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnutie prvého stupňa zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. dovolateľa netvrdili a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na dovolateľmi vytýkané nesprávnosti sa odvolací súd osobitne zamerlal na posúdenie, či postupom súdov nebola navrhovateľom odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.). Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny, zákonu sa priečiaci postup súdu, majúci za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania (napr. práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod.).

Dovolatelia namietali, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo tým, že vydal tzv. prekvapivé rozhodnutie, ktoré nebolo možné predvídať, odvolací súd nepostupoval podľa § 213 ods. 2 O. s. p., ako aj namietal zmätočnosť, nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia a jeho nepreskúmateľnosť, ako aj že z odôvodnenia vyplýva, že nerozhodoval o celom predmete konania.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch (...).

Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) zmyslom a účelom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (I. ÚS 35/98).

Z judikatúry tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvenú v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (I. ÚS 22/03).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je

v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (III. ÚS 7/08).

Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu. Súdne rozhodnutie, ktorým sa završuje poskytovanie súdnej ochrany, musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania, pri jeho vydaní musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na prvky zrozumiteľnosti, určitosti, jasnosti a súladu jeho skutkových i právnych dôvodov vo vzťahu k výroku. Procesný postup súdu pri konštituovaní i vecnej zmene rozhodnutia, ktorý nenachádza oporu v zákone, je preto potrebné považovať za závažnú vadu nenaplnujúcu materiálnu stránku práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces, ktorá v konečnom dôsledku objektívne bráni riadnemu (účinnému a efektívnemu) uplatneniu dôležitých procesných práv účastníkov konania slúžiacich na ochranu ich práv a oprávnených záujmov v občianskom súdnom konaní. Nemožno opomenúť, že procesný úkon účastníka súdneho konania, ktorý má podstatný vplyv na ďalšie súdne konanie je možné považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu. Ak je účastník konania z uplatnenia tohto procesného úkonu vylúčený alebo v značnej miere obmedzený (pri jeho uplatnení) v dôsledku nesprávneho postupu súdu, dochádza k stavu, kedy sa mu postupom súdu porušuje ústavné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné poukázať na to, že konanie pred súdom musí zabezpečiť pre účastníkov konania spravodlivú ochranu ich práv a záujmov (tzv. fair proces). Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva Občiansky súdny poriadok účastníkovi viaceré procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcich. Medzi základné práva účastníka konania patrí aj právo účastníka konania napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje (§ 201 O. s. p.).

Občiansky súdny poriadok stojí na zásade predvídateľnosti rozhodnutí súdu. Úmyslom zákonodarcu, ako to vyplýva priamo z dôvodovej správy k zákonu č. 384/2008 Z. z. bolo v praxi zabrániť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí. Uvádza sa v nej, že účastník tak

bude mať možnosť vyjadriť sa k možnej aplikácii doposiaľ nepoužitého ustanovenia, resp. inštitútu na zistený skutkový stav. S účinnosťou od 15. októbra 2008 Občiansky súdny poriadok (zákon č. 384/2008 Z. z.) v ustanovení § 213 ods. 2 O. s. p. posilňuje právo na spravodlivý proces tým, že účastník bude môcť až po samotné rozhodnutie argumentovať a predvídať možné rozhodnutie súdu. Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Zákon ustanovuje, že účastníci by nemali byť zaskočení možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru a navrhnúť na ich preukázanie dôkazy. Rovnako by nemali byť zaskočení takým postupom súdu, ktorý nemá oporu v predvídateľnom právnom postupe súdu, ktorý nie je v súlade s procesným právom a jeho pravidlami. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (por. Nideröst – Huber, citované vyššie, ods. 24).

Z ustanovenia § 219 O. s. p. vyplýva, že odvolací súd potvrdí rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak je vo výroku vecne správne. Vecnú správnosť potvrdzujúceho rozhodnutia treba chápať v širšom zmysle, teda nielen z hľadiska hmotnoprávneho, ale i z hľadiska procesnoprávneho, so zreteľom na skutočnosť, že len pri dôslednom a presnom dodržiavaní procesných ustanovení môžu byť splnené predpoklady pre vydanie rozhodnutia plne zodpovedajúceho zákonu. Potvrdeniu prvostupňového rozhodnutia preto musí predchádzať všestranné posúdenie veci odvolacím súdom, zhodnotenie tak procesného postupu súdu prvého stupňa, ako aj jeho úvah pri aplikácii predpisov hmotného práva (Zborník IV str. 41).

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných Občianskym súdnym poriadkom za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Požiadavka spravodlivého procesu sa vzťahuje na všetky druhy konania a rozhodovania súdu, ktorými sú dotknuté subjektívne práva a povinnosti účastníkov. Osobitne naliehavé je splnenie tejto povinnosti v odvolacom konaní, kedy účastník po prijatí rozhodnutia už nemá procesný nástroj na uplatnenie svojich námietok a argumentácie.

Podľa § 213 ods. 2 O. s. p., ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Výzva odvolacieho súdu je plnením osobitného dôvodu tzv. manudukčnej povinnosti opravného súdu. Podstatou tejto poučovacej povinnosti je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania. Ustanovenie právneho predpisu je pre vec rozhodujúce vtedy, keď odvolací súd mieni toto ustanovenie urobiť právnym základom pre rozhodnutie vo veci samej.

V ustanovení § 213 ods. 2 O. s. p. je predpísaný postup odvolacieho súdu ak sa domnieva, že nárok, ktorý je predmetom konania, treba posúdiť podľa iného zákona, ako ho posúdil súd prvého stupňa, alebo síce podľa toho istého zákona, ako ho posúdil súd prvého stupňa, ale podľa iného paragrafu. Súčasne musí byť splnená aj druhá zákonná podmienka, že je toto iné zákonné ustanovenie rozhodujúce pre rozhodnutie veci. Ak sú súčasne splnené obidve zákonné podmienky, je odvolací súd povinný vyzvať účastníkov, aby sa vyjadrili k novej aplikácii tohto iného zákonného ustanovenia.

V preskúmvanej veci sa navrhovatelia domáhali určenia, že navrhovateľka 2/ je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti parcelné č. X. – zastavané plochy a nádvoría o výmere X. m² a nehnuteľnosti stavby – prevádzkový objekt so súpisným č. X. stojaceho na tejto parcele a nehnuteľnosti parcelné č. X. – zastavené plochy a nádvoría o výmere X. m² zapísaných na LV č. X. vedeného správou katastra P. pre k. ú. P., obec P..

Okresný súd Piešťany rozsudkom z 12. júla 2012 č. k. 7 C 440/2008-450 žalobný návrh navrhovateľov zamietol. Rozhodnutie odôvodnil § 27 ods. 3 a 6, § 131 ods. 1 a § 132 ods. 1 Obchodného zákonníka ako lex specialis. Tým, že navrhovatelia nevyužili možnosť domáhať sa určenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia (rozhodnutie jediného spoločníka navrhovateľky 2/ z 2. septembra 2004 o ustanovení štatutárneho orgánu) došlo k zániku – preklúzii – tohto práva, t. j. k strate možnosti domáhať sa hmotnoprávnej a procesnoprávnej ochrany podľa všeobecných predpisov, vrátane podania určovacej žaloby. Právne úkony, na základe ktorých došlo k prevodu sporných nehnuteľností preto považoval za platné.

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 12. marca 2014 sp. zn. 24 Co 547/2012 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, lebo vo výroku je vecne správny. Rozhodoval bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 1 a 2 O. s. p. Odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou súdu prvého stupňa, v ktorej konštatoval, že nevyužitím možnosti domáhať sa určenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spôsobom a v lehotách ustanovených v § 131 ods. 1 a § 132 ods. 1 Obchodného zákonníka došlo k nezvratnému zániku – preklúzii tohto práva, teda k strate možnosti domáhať sa podania určovacej žaloby a preto sa navrhovateľa s poukazom na § 27 ods. 6 Obchodného zákonníka nemôžu dovolávať toho, že uvedené právne úkony – zmluvy o prevode nehnuteľností, ktoré urobil R. Č. a ktorý v čase ich uzavretia bol zapísaný v obchodnom registri ako štatutárny orgán, sú neplatné a neúčinné. Na základe súdnych rozhodnutí (uvedené v odôvodnení vyššie) dospel k záveru, že navrhovateľ 1/ je jediným spoločníkom a konateľom navrhovateľky 2/ od prevodu obchodného podielu od 3. augusta 2004 zapísaného do obchodného registra 13. augusta 2004. Právne úkony – kúpne zmluvy, ktorými dochádzalo k prevodu vlastníctva k nehnuteľnostiam považoval za absolútne neplatné, lebo za navrhovateľku 2/ konal a tieto právne úkony podpísala osoba, ktorá nebola štatutárnym orgánom. Navrhovateľka 2/ preto nemohla tieto nehnuteľnosti platne a účinne nadobudnúť a ani tieto platne a účinne previesť na tretie osoby.

Odvolací súd v konaní nepostupoval v súlade s § 213 ods. 2 O. s. p. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu tak trpí vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. f/ O. s. p. Výskyt niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p. je zo zákona nielen dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému v konaní touto vadou postihnutom, ale zároveň je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na zistenú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O. s. p.).

Navrhovateľa dovolaním napadli aj uznesenie odvolacieho súdu z 19. marca 2014 sp. zn. 24 Co 548/2012, ktorým zmenil uznesenie súdu prvého stupňa uznesením z 20. novembra 2012 č. k. 7 C 440/2008-549. V odôvodnení dovolania prípustnosť dovolania odôvodňovali tým, že výrok o trovách konania je priamo závislý od rozhodnutia súdu v merite veci a teda v prípade zrušenia rozhodnutia odvolacieho súdu v merite veci, bez zrušenia výroku o trovách konania by mohlo dôjsť k absurdnej situácii.

Dovolací súd zdôrazňuje, že o trovách konania v danej veci bolo rozhodnuté osobitným (samostatným) rozhodnutím. Výrok o trovách konania v rozhodnutí súdu prvého stupňa nebol súčasťou rozsudku vo veci samej. Z uvedeného dôvodu je preto potrebné prihliadať na napadnuté uznesenie odvolacieho ako samostatné rozhodnutie.

Podľa § 239 ods. 1 O. s. p. dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa (písm. a/), odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ (písm. b/).

Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (písm. a/), ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (písm. b/), ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (písm. c/).

Podľa § 239 ods. 3 O. s. p. ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Nakoľko je v prejednávanvej veci dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o trovách konania, t. j. uznesenie vykazujúce znaky jedného z tých rozhodnutí, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 239 ods. 3 O. s. p. ako rozhodnutia, kde dovolanie nie je prípustné, je nepochybné, že prípustnosť dovolania z ustanovenia § 239 O. s. p. vyvodiť nemožno.

Dovolanie by však bolo proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné v prípade, ak by v konaní, v ktorom bolo vydané, došlo k vadám vymenovaným v ustanovení § 237 O. s. p. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní

postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O. s. p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p., teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným.

Pochybenie uvádzané v § 237 O. s. p. pod písmenami a/ až e/ a písmenom g/ dovolatelia nenamietali a také pochybenia nezistil ani dovolací súd. Dospel však k záveru, že v predmetnej veci odvolací súd svojím postupom navrhovateľom odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Takáto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ktorého slovenský preklad bol vyhlásený v oznámení Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 209/1992 Zb.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký vadný procesný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov, najmä právo predniesť (doplniť) svoje návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom predsedu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom alebo svedkom a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 ústavy vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne

prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je predovšetkým umožniť každému reálny prístup k súdu a teda splniť aj tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu, čo znamená umožniť účastníkovi konania realizáciu jeho procesných oprávnení, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Právo na súdnu ochranu okrem ústavy (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd, ktorá je uvedená ústavným zákonom č. 23/1991 Zb. (čl. 36 ods. 1), a Dohovoru (čl. 6 ods. 1), zabezpečujú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (len ako príklad porovnaj § 115, § 123). Občiansky súdny poriadok, ako je to výslovne uvedené v jeho § 1, upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Podľa § 151 ods. 1 O. s. p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

Podľa § 151 ods. 2 O. s. p. ak účastník v lehote podľa odseku 1 trovy nevyčísli, súd mu prizná náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia s výnimkou trov právneho zastúpenia; ak takému účastníkovi okrem trov právneho zastúpenia iné trovy zo spisu nevyplývajú, súd mu náhradu trov konania neprizná a v takom prípade súd nie je viazaný rozhodnutím o prisúdení náhrady trov konania tomuto účastníkovi v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 151 ods. 3 O. s. p. v zložitých prípadoch, najmä z dôvodu väčšieho počtu účastníkov konania alebo väčšieho počtu nárokov uplatňovaných v konaní súd môže rozhodnúť, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej; ustanovenie § 166 sa nepoužije. Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia primerane s tým, že lehota troch pracovných dní plynie od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Súd prvého stupňa v danej veci konanie končil verejným vyhlásením rozsudku 12. júla 2012. Termín verejného vyhlásenia rozsudku oznámil právnym zástupcom účastníkov konania, právny zástupca navrhovateľov oznámenie prevzal 26. júna 2012 a právna zástupkyňa odporcu prevzala toto oznámenie 25. júna 2012. Zo zápisnice o verejnom vyhlásení rozsudku vyplýva, že verejného vyhlásenia rozsudku sa nezúčastnili ani účastníci konania a ani ich právni zástupcovia. O trovách konania súd prvého stupňa nerozhodol s tým, že vo výroku rozsudku uviedol „O trovách konania súd rozhodne samostatným uznesením.“. V odôvodnení rozsudku uviedol : „O trovách konania súd rozhodne samostatným uznesením, nakoľko účastník konania, ktorému súd prisúdi náhradu trov konania, je povinný tieto vyčíslieť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, ktoré rozhodnutie bude vyhlásené na pojednávaní, na ktorom súčasne treba prítomným účastníkom odovzdať písomné vyhotovenie rozsudku a úspešný účastník si môže aj za tento úkon uplatniť náhradu trov konania, preto v tomto rozsudku nebolo možné o náhrade trov konania rozhodnúť.“. Právna zástupkyňa odporkyne si trovy konania uplatnila ich vyčíslením podaným na súde 16. júla 2012 (ktorý deň bol pondelok, 12. júl 2012 bol štvrtok). O trovách konania rozhodol súd prvého stupňa uznesením z 20. novembra 2012 č. k. 7 C 440/2008-549.

Z obsahu spisu a uvedeného vyššie dovolací súd zistil, že súd prvého stupňa 12. júla 2012 verejne vyhlásil rozsudok v predmetnej veci, ktorého súčasťou bol aj výrok v znení „O trovách konania súd rozhodne samostatným uznesením.“. Právni zástupcovia účastníkov konania boli riadne a včas upovedomení o verejnom vyhlásení rozsudku, no napriek tomu, že mali vedomosť o tom, že súd konanie vo veci končí, nespĺnili si povinnosť vyčíslenia trov konania. Súd prvého stupňa v rozpore s § 151 ods. 1 a 3 O. s. p. o trovách konania nerozhodol. V citovaných ustanoveniach je predpísaný postup ako má súd o trovách konania rozhodnúť. Spôsob a dôvod ako súd prvého stupňa odôvodnil nerozhodnutie o trovách je v rozpore s týmto postupom.

Na základe uvedeného má dovolací súd za to, že súd prvého stupňa vzhľadom na skutočnosť, že v danej veci rozhodol rozsudkom, ktorý vyhlásil a odporkyňa nepodala návrh k vyhláseniu rozsudku vyčíslenie trov konania mohol o trovách konania rozhodnúť až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Taktiež procesný postup odvolacieho súdu, keď uznesenie súdu prvého stupňa, ktoré nebolo vydané v súlade s § 151 O. s. p. zmenil, bol nesprávny. Tým, že ani odvolací súd nepostupoval v súlade s § 151 O. s. p., zaťažili oba súdy konanie vadou v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie Krajského súdu v Trnave z 19. marca 20014 sp. zn. 24 Co 548/2012 a uznesenie Okresného súdu Piešťany z 20. novembra 2012 č. k. 7 C 440/2008-549 a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. februára 2015

JUDr. Ľubor Š e b o, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová